

Oikeuslääketiede

Loppuentti

15.4.2005

1. Sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen sisältyvät kuoleman toteamista koskevat edellytykset
2. Perinnöllisten tekijöiden merkitys äkkikuolemissa
3. Syanidimyrkytys kuolinsyynä
4. Olet lääkärinä terveyskeskuksessa ja vastaanotolle tulee 83-vuotias mies, jolla on mukanaan saattaja, joka ilmoittaa miehen haluavan lausunnon testamentintekokelpoisuudesta. Miten menettelet ja mitä tutkimustilanteessa tulee erityisesti huomioida. Mikä tutkittavassa asiassa on olennaista selvittää?
5. Lapsen pahoinpitelyyn viittaavat ulkoiset merkit.

15.3.1991

1. Lääkärin salassapitovelvollisuus viranomaisiin nähden.
2. Sairaanhoidohenkilöstöön kohdistuvat kantelut.
3. Monielinvaurio kuolinsyynä.
4. Raskasmetallimyrkytykset.
5. Mitä päätelmiä kuoleman ajankohdasta voit tehdä sekundaarisista kuolemanmerkeistä?
6. Vastaa lyhyesti
  - a) Dekompression aiheuttama kuolema
  - b) Paleltumavammat
  - c) Elämänaikainen ja kuolemanjälkeinen subduraalihakematoma
  - d) Löydökset epätyypillisessä hirttämässä

25.10.1991

1. Lääkärinlausuntojen ja -todistusten laatimista koskevat periaatteet.
2. Milloin abortin saa tehdä?(ns. indikaatiot)
3. Suolistoperäiset äkilliset kuolemat?
4. Huoltoasemilla myytävien aineiden aiheuttamat vakavat myrkytykset.
5. Ruumiinavauslöydökset ja tarvittavat lisätutkimukset hypotermian aiheuttamassa kuolemassa.
6. Kerro lyhyesti (muutamalla lauseella) mitä tarkoittavat seuraavat:
  - a) Lapsentappo
  - b) Pernio
  - c) Barotrauma
  - d) Kuohutappo
  - e) Livores mortis
  - f) Paltaufin verenvuoto

29.11.1991

1. Identifikaatiossa (elävä ja kuollut) käytettävät biokemialliset menetelmät
2. Äkillisen odottamattoman sydänkuoleman syyt
3. Terveyskeskus lääkäri alueellisena oikeuslääkärinä
4. Vertaile bentsodiatsepiinien, fentiatsiinien ja barbituraattien myrkyllisyyttä yksinään ja yhdessä etanolin kanssa.
5. Kätkytkuolema
6. Ruumiinlämpötila kuolinajan määrittämisessä ja lämpötilan laskuun vaikuttavat tekijät.
7. Vastaanotollesi tuodaan päivystysaikana nuori nainen, joka kertoo tulleensa raiskatuksi. Miten menettelet?

12.12.1991

1. Orgaanisten fosforyyhdisteiden aiheuttama myrkytys
2. Pahoinpitelylausunnon oleelliset kohdat
3. Miksi Suomessa on niin paljon alkoholimyrkytyksiä?
4. Ampumavamman etäisyyden arviointi
5. Sterilisoinnin edellytykset
6. Sairaalalääkärin oikeuslääkinnälliset ongelmat

22.10.1992

1. Lääkärin salassapitovelvollisuuden poikkeukset poliisiin ja muihin viranomaisiin nähden
2. Potilasvahinkolain periaatteet
3. Selosta kuusi fataalia tai henkeä uhkaavaa lääketieteellisen hoidon komplikaatiota.
4. Ravinnosta saadut myrkytykset
5. Kaulan ja rintakehän alueen kuolemaan johtavat tylpät vammat
6. Vedessä tapahtuvat kuolemat
7. Viranomaisille tuoreeltaan annettava selvitys ja lääkärin loppulausuntopahoinpitelyssä vaikeasti loukkaantuneesta henkilöstä, jota on hoidettu sairaalassa. Selosta lausuntojen sisältö.

27.11.1992

1. Terveyskeskuslääkäri paikallisena oikeuslääkärinä
2. Kuolemaan johtaneet liikennevammat ja niiden estämiskeinot
3. Sydänperäiset luonnolliset kuolemansyyt ja niiden kuolinmekanismit
4. Alkoholien aiheuttamat myrkytykset
5. Kuvaile lyhyesti tyypilliset ulkotarkastuslöydökset seuraavanlaisissa kuolemissa:
  - a) Kuristuminen
  - b) Sähkön aiheuttama kuolema
  - c) Hukkuminen

- d) Kaukolaukaus
- e) Kätkykuolema
- f) Tulipalokuolema

6. Alle vuoden ikäisten kuolemat.

7. Kirjoita kuolintodistus ja ilmoita myös kuolemanluokka.

- a) Saanut pahoinpitelyn seurauksena aivovamman 1 vuosi aikaisemmin. Aivovammasta oli aiheutunut kaatumatauti. Kuollut pitkittyneeseen kaatumatauti kohtaukseen.
- b) Jäänyt auton alle. Kylkiluissa oli useita murtumia, vasemmassa keuhkossa oli pienehkö ruhjevamma, rintaonteloon oli kertynyt runsaasti ilmaa, mihin liittyen keuhkot olivat kasaanpainuneet ja lisäksi rintaontelossa oli vähäinen määrä verta.
- c) Löydetty kuolleena henkilöautosta, jonka sisälle oli johdettu letku auton pakoputkesta. Veressä oli häkähemoglobiinia 76% ja lisäksi veressä oli alkoholia 2.0 promillea ja lisäksi virtsassa oli alkoholia 2.7 promillea.
- d) Ollut sairaalassa hoidettavana vatsakalvontulehduksen vuoksi. Yhteisessä sappitiehyeessä oli ns. sulkukivi, sappirakon seinämä oli tulehduksen vuoksi kuoliassa ja siinä oli pieni repeämä.
- e) Löydetty hirttäytyneenä. Ollut masennuksen vuoksi lääkärin hoidossa.
- f) Ajanut moottoripyörällä ulos tieltä. Hengitysteissä oli verta, keuhkot olivat mustanpunervan karttamaisen kirjavat, kallonpohja oli murtunut ja oikeassa otsalohkossa oli vähäisiä ruhjevammoja.

25.11.1993

1. Potilaan ja lääkärin oikeusturvaan vaikuttavat säännökset
2. Oikeuslääketieteellisen lääkärinlausunnon periaatteet ja laatimistapa
3. Selosta kuuden myrkytyksen oireet ja myrkytysmekanismi ja pääasiallinen kohde-elin.
4. Psykiatriset häiriöt, joihin liittyy oikeuslääketieteellisiä komplikaatioita
5. Selosta lyhyesti, mitä seuraavat käsitteet tarkoittavat
  - a) Boluskuolema
  - b) Dekompressiotauti
  - c) Lapsentappo
  - d) Muumioituminen
  - e) Epiduraalivuoto
  - f) Kuohutuppo
6. Sekundaaristen kuolemanmerkkien ilmaantuminen ja kehittyminen, kun kuolemasta on kulunut alle 24 tuntia
7. Lääkäri vanhusten ajokyvyn valvojana

24.3.1995

1. Mitä oikeuslääketieteen piiriin kuuluvia tehtäviä odotat kohtaavasi terveyskeskuksessa toimiessasi?
2. Kuvaile selvitysprosessi hoitokuolemaa epäiltäessä.
3. Selosta seuraavien aineiden myrkytysmekanismit ja kohde-elimet.

- a) NaCl
- b) Trisykliset depressiolääkkeet
- c) Digoksiini
- d) Oksaalihappo
- e) Kokaiini
- f) Heroiini

4. Ale 15-vuotiaiden lasten kuolemat.

5. Kaulan ja rintakehän alueen pistovammat kuolemansyinä

6. Laadi kuolintodistus seuraavista tapauksista. Määrittele myös kuoleman luokka.

- a) 85-vuotias nainen liukastunut vanhainkodilla lyöden päänsä. Kuollut ambulanssissa matkalla sairaalaan. Ruumiinavausdg:t:
 Haematomae faciei lateris dx
 Asphyxia e aspiratio sanguinis
 Cholecystolithiasis
 Fractura ossis zygomaticus cum laesione sinus maxillaris et haemorrhagia
 Vulnus contusum faciei parva
- b) 50-vuotias mies löydetty kuolleena kotoaan. Ei ole tiettävästi ollut koskaan lääkärin hoidossa. Ruumiinavausdg:t:
 Arteriosclerosis aortae abdominalis gravis
 Nephrosclerosis levis
 Haemorrhagia retroperitonealis
 Arteriosclerosis universalis
 Aneurysma rupturata aortae abdominalis
 Cicatricae cruris l. sin
- c) 52-vuotias mies löydetty aamulla klo 6.00. Ei sairauksia tiedossa. Saunakiuas ollut kuuma. Ruumiinavausdg:t:
 Usus alcoholi ethylici (veren alkoholipitoisuus 2.0)
 Combustiones gr. I-II faciei, trunci et extremitati
 Oedema et hyperaemia cerebri
 Myocardosis
 Hepatosis
 Nephrosis
 Arteriosclerosis universalis levis
 Ruptura intestini postmortalis
- d) 72-vuotias nainen kuollut terveyskeskukseen. Loppuvaiheessa hoidettu antibiootein pneumoniaa. Vuosi sitten saanut vasempaan alaraajaan avomurtuman, jonka vuoksi amputaatio. Joutunut vähitellen vuodepotilaaksi. Ruumiinavausdg:t:
 Status post fracturam cruris l. sin. et amputationem
 Pyelonephritis chronica
 Cachexia
 Broncopneumonia
 Aneurysma arteriae cerebri mediae calcificata
 Tumor carcinoides intestini cum metastatibus hepatis
- e) 52-vuotias mielisairaalan potilas(Dg:Psycosis) kadonnut kesällä. Vuoden kuluttua miehen ruumiin jäännös metsästä. Ruumiin vieressä parranajokone. Koneessa vainajan nimi. Vaatteet sairaalasta peräisin. Ruumiinavausdg:t:
 Degeneratio columnae vertebralis
 Putrefactio cum larvae calliphorae vomitariae

- f) 42-vuotias nainen löydetty entisen asuintalonsa luota kevättalvella kuolleen alkavassa mätänemistilassa. Poistunut aikaisemmin nykyisestä kodistaan. Sairastanut epilepsiaa, johon lääkitys. Ruumiinavausdg:t:
Atheromatosis arteriae universalis levis
Decompositio cadaveris

24.11.1995

1. Menettelytapa äkillisen kuoleman selvittämisessä
2. Hippokrateen vala ja nykyinen lääkärin vakuutus. Erot ja yhtäläisyydet.
3. Munuaisperäisten kuolemien mekanismit
4. Psykykenlääkkeiden aiheuttamat myrkytykset
5. Kerro lyhyesti, mihin seuraavat löydökset vainajassa voivat viitata:
  - a) lautumien siirtyminen ja poispainettavuus
  - b) sinipunaiset läiskät ja hankaumat polvissa ulkoa löydetyllä vainajalla
  - c) ihossa siisti pyöreä luodinreikä, jonka reunoilla lika- ja hankaumarengas, mutta ei noki- tai ruutijälkiä
  - d) verensekainen erite suun ja/tai sierainten ympärillä
  - e) sinipunaiset mustelmat silmäluomissa
  - f) vaikeat palovammat ja noki hengitysteissä
6. Sähkön aiheuttamat kuolemat
7. Ajokortin saamisen esteenä olevat sairaudet

29.3.1996

1. Alaikäisen itsemääräämisoikeus terveydenhoidossa
2. Äkilliseen sydänkuolemaan johtavat sairaudet
3. Lääkkeet liikenneturvallisuusriskinä
4. Vaikeaa asidoosia aiheuttavat myrkyt
5. Tulipalokuolemat
6. Kallonsisäiset vammat kuolemansyinä

20.2.1998

1. Sterilisaatiolain periaatteet
2. Suomalaisen henkirikoksen piirteet
3. Toimivaa hengitystä osoittavat vitaalireaktiot eri kuoleman tyypeissä
4. Serotoniini-syndrooma kuolinsyynä
5. Kerro esimerkkejä ampumavammojen, teräasevammojen ja tylpän väkivallan aiheuttamien vammojen myöhäiskomplikaatioista.
6. Ruumiin mätäneminen ja hajoaminen eri olosuhteissa.

8.4.1998

1. Oikeusistuimien toivomuksia lääkärille todistuksien laadinnassa

2. Tuntemattoman vainajan henkilöllisyyden selvittäminen
3. Subaraknoidaalivuodon syntymekanismit
4. Vaikeasti osoitettavien myrkytysten lajit. Miksi näin on?
5. Kaulan alueen tylpät vammat ja kaulalle kohdistunut puristus kuoleman aiheuttajina
6. Tulipalokuolemat
7. Väkisinmakauksen uhrin tutkiminen

23.4.1999

1. Vainajan lääketieteellinen kuolemansyy selvitys
2. Selosta perusteita, jotka oikeuttavat lääkärin salassapitovelvollisuuden lakkaamiseen.
3. Vamman vaikeusasteen arviointi ja sen merkitys
4. Alkoholisten myrkylliset metaboliitit
5. Millaisten ulkotarkastuslöydösten perusteella epäilet kuoleman aiheuttajaksi:
  - a) Alle vuoden ikäisen lapsen tukehduuttamista tyynyllä
  - b) Kaukolaukausta luotiaseella
  - c) Sähköiskua
  - d) Ilmaemboliaa pistohaavan seurauksena
  - e) Lämpöhalvausta
  - f) Hukkumista
6. Selosta lyhyesti, mitä seuraavat asiat oikeuslääketieteessä tarkoittavat:
  - a) Lähilaukaus
  - b) Kuolonkankeuden palautuminen
  - c) Paradoksaalinen riisuminen
  - d) Sininen tukehtuminen
  - e) Traumaattinen SAV
  - f) Casperin sääntö
7. Mitä näytteitä otetaan seksuaalirikoksen kohteeksi joutuneelta ja tekijältä ja mikä on tutkimustuloksen merkitys?

19.4.2002

1. Lämpötilamenetelmät kuolinajan arvioinnissa
2. Selosta lyhyesti vähintään kuusi rikoslainsäädännössä määriteltyä seksuaalirikosta. Kuinka tutkit teosta epäillyn henkilön?
3. Kuolemaan johtaneiden liikenneonnettomuuksien riskitekijät
4. Ulkotarkastuslöydökset erityyppisissä haulikon laukausten aiheuttamissa kuolemissa
5. Oikeudesta poissaolon syytä koskevat lääkärintodistukset
6. Määrittele hoitokuolema-käsite ja kerro lyhyesti kuolemansyyntä selvittämisen periaatteet epäillyssä hoitokuolemassa.